

Researcher: Social Sciences Studies

ISSN: 2148 - 2691

2016, Volume 4, Issue 1, p. 94-105

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLK YARDIM KONUSUNDAKİ
ÖZ GÜVEN DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ¹**

**DETERMINATION ON PRIMARY TEACHERS' SELF-CONFIDENCE LEVEL
ON FIRST-AID SUBJECT**

Sümeyye BAYTÜRE² & Ali ÖZEL³

ÖZET

Bu çalışmada, "Sınıf Öğretmenlerinin İlk Yardım Konusundaki Öz Güven Düzeylerinin Belirlenmesi" amaçlanmıştır. Tarama (survey) modeli ile gerçekleştirilen çalışmada, kullanılan ölçme aracı araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Geliştirilen anketin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı; 0.88 olarak bulunmuştur. Örneklem, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden tabakalı amaçsal örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırma örneklemini, 2014-2015 ve 2015-2016 eğitim öğretim yılı Niğde il merkezi, ilçeler ve köylerde görev yapan 112'si kadın, 38'i erkek; toplam 150 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Elde edilen sonuçlara göre, çalışmaya katılan öğretmenlerin sadece %1,3'ünün okulunda görevli sağlık personeli olduğu, büyük çoğunluğunun okulunda ecza dolabı olduğu (%93,7), ancak ecza dolabı olmayan okulların da (%6,7) bulunduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin ilk yardım konusunda öz güven düzeylerinin düşük olduğu, ayrıca ilk yardım konusundaki öz güven düzeylerinin yaş, öğretmenlik görev süresi, ilk yardım ile ilgili hizmet içi eğitim almış olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Aynı zamanda öğretmenlerin %82,7'si ilk yardım ile ilgili eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir. Bu çerçevede verilecek eğitimlerin yalnızca teorik bilgiyle sınırlı kalmaması, alan uzmanlarının katkılarıyla gerçekleştirilecek uygulamalarla desteklenmesi sonucunda öğretmenlerin ilk yardım konusundaki öz güven düzeylerinin artacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlk yardım, öz güven, sınıf öğretmeni.

¹ Bu çalışma, Sümeyye BAYTÜRE' nin Prof. Dr. Ali ÖZEL danışmanlığında devam eden yüksek lisans tez çalışmasının bir kısmından yararlanılarak yapılmış ve 08-10 Ekim 2015 tarihleri arasında Nevşehir'de düzenlenmiş olan "3rd International Conference on Primary Education (III. Uluslararası İlkokul Eğitimi Konferansı)" konferansında sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, sumeyye_demir@hotmail.com

³ Prof. Dr., Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, ali.ozel@dpu.edu.tr

ABSTRACT

The purpose of this study, is that Determination on Primary Teachers' Self-Confidence Level on First-Aid Subject. This paper was carried out by scanning (survey) model. Measuring tool which was used in this research was developed by the researchers. Cronbach Alpha internal consistency coefficients of survey was found to be 0.88. The sample size is determined by purposeful stratified sampling method. The study sample consisted 112 teachers who participated in this study were female, 38 were male, total 150 primary school teachers who are working in province, district and village of Nigde during 2014-2015 and 2015-2016 educational year.

According to the obtained results, only 1.3% of the teachers participating in the study was determined that they are medical staff in the school. It have been identified that there was a medicine cabinet in the majority of teachers' school. But there isn't a medicine cabinet in some schools. Findings showed that the teachers have low levels of self-confidence in first aid. There was determined that no significant difference of primary school teachers' self confidence according to circumstance like teacher duty period and have obtained service training with the first-aid status. 82.7% of teachers said that they also wanted to get involved in research related to first aid training. In this context, Inservice training should not be limited to theoretical knowledge and must be supported with application will be held with the support of experts. It is believed that this applications will increase the confidence level of the teachers.

Key Words: First aid, self-confidence, primary school teachers.

1. GİRİŞ

Ülkemizde 2012-2013 eğitim öğretim yılında yapılan değişiklikle eğitim-öğretim süreleri (4+4+4); 4 yıl ilkököl, 4 yıl ortaokul ve 4 yıl lise olmak üzere 12 yıl zorunlu eğitim olarak belirlenmiştir. 12 yıllık zorunlu eğitimin ilkököl ve ortaokul kısmı örgün olarak yani okullarda devam etmekte; lise eğitimi ise isteğe bağlı olarak örgün veya açıktan devam edebilmektedir. Yani bir çocuk 66 aylık olmasından itibaren 8 yıl boyunca örgün olarak okullarda eğitim almak zorundadır. Bu kadar uzun süre okulda vakit geçiren çocuğun güvenliğini sağlamak eğitim politikalarının temel unsurlardan biri olmalıdır. Okullarda yaşanan fiziki güvenlik sorunlarından veya tedbirsizlikten dolayı meydana gelen kazalarda pek çok öğrenci hayatını kaybedebilmekte, fiziksel ya da psikolojik olarak zarar görebilmektedir. Okullardaki eğitim öğretimin güvenli bir şekilde devam etmesi, öncelikli olarak devletin ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğunda olsa da asıl iş öğretmenlere düşmektedir. Bu bağlamda öğretmenlerin herhangi bir kaza anında gerekli ilk yardımı yapabilmesi oldukça önemlidir.

Çocuklar gününün yaklaşık 1/3'ünü okulda geçirmektedir ve okul ortamında beklenmedik bir durumun ortaya çıkma olasılığı daima mevcuttur çünkü çocuklar kazalara çok yatkındır. Çocukların; düşünmeden davranma, sürekli hareket etme isteği, birçok hareketi aynı anda yapamaması, kas gelişiminin ince ve küçük hareketleri yapacak kadar gelişmemiş olması kazalara yatkın olmalarının başlıca sebepleridir (Gündüz ve ark., 2013). Ayrıca epilepsi, diyabet, astım gibi kronik sağlık sorunu olan çocukların oranı toplumda

gittikçe artmaktadır. Bu gibi sağlık sorunları olan çocuklar acil durum bakımından daha fazla risk taşımaktadır. Okullarda meydana gelen kazalar, çoğunlukla önlenemez ve ölümcül olmayan yaralanmalar (Şahin, 2011) olsa da; birçok ülkede bu yaş grubundaki çocuk ölümlerinin birinci nedenidir. Kazalarla ilgili verilerin toplanabildiği ülkelerde bu yaş grubundaki çocuk ölümlerinin %20-60'ına kazalar neden olmaktadır. Türkiye'de ise 5-14 yaş grubundaki çocuk ölümlerinin birinci sırasında kazalar yer almakta ve bu yaş grubundaki tüm ölümlerin %22'sini oluşturmaktadır (Aktaran: Gündüz ve ark., 2013).

Kazalar genellikle aniden ortaya çıkarlar. Herhangi bir kazada yaralanmalar, kırık çıkıklar, kanamalar, bayılmalarla karşılaşılabilir ve elektrik çarpması, solunum durması vb. olaylar gerçekleşmektedir. Bu gibi durumlarda sağlık personeline ulaşmadan önce veya hastaneye sevk ederken alınacak bazı tedbirler hayat kurtarıcı nitelikte olabilmektedir. Yapılan araştırmalarda kazalardan sonra meydana gelen ölümlerin %10'unun ilk 3-5 dakikada, %54,66'sının ise ilk 30 dakikada gerçekleştiği saptanmıştır (Beyazova, 1986, s.120). Dolayısıyla kaza anında ya da hastalıktan meydana gelen acil durumlarda ilk yardımın çok önemli olduğu görülmektedir.

1.1. İlk Yardım

İlk yardımın çeşitli tanımları bulunmakla beraber en genel anlamda ilk yardım; herhangi bir kaza ya da hayatı tehlikeye düşüren bir durumda, sağlık görevlilerinin tıbbi yardımı sağlanıncaya kadar, hayatın kurtarılması ya da durumun daha kötüye gitmesini önleyebilmek amacıyla olay yerinde, tıbbi araç gereç aranmaksızın mevcut araç ve gereçlerle yapılan ilaçsız uygulamadır (Bölükbaşı ve ark., 2007). İlk yardımın etkili ve verimli olması bir ekip çalışması gerektirir. Ancak her okulda bir sağlık personeli bulunmadığından okullarda yaşanan acil durumlarda ilk müdahale görevi öğretmenlere düşmektedir ve öğretmenlerin ilk yardım konusundaki bilgi düzeyleri oldukça önemlidir. Çünkü zamanında ve doğru yapılan müdahaleler hayat kurtarır (Nazik, 1997). İlk yardım uygulaması yapacak kişinin gerekli bilgisinin olmasının yanı sıra soğukkanlı bir şekilde müdahale edebilmesi de çok önemlidir. Genç (2009), yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin ilk yardım bilgilerinin sorudan soruya çeşitlilik gösterdiğini ve ilk yardım gerektiren durumlara karşılaştıklarında bilgileri olsa bile müdahaleden çekindiklerini belirtmiştir. Yani ilk yardım konusunda sadece bilgili olmak yetmemekte; uygulama konusunda cesaret ve öz güven gerekmektedir.

1.2. İlk Yardımcı Kimdir?

İlk yardımcı, ilk yardımın amaçları doğrultusunda; hasta veya yaralıya mevcut araç ve gereçlerle ilaçsız uygulamaları yapan ilk yardım eğitimi alarak ilk yardımcı belgesi almış kişidir (İlk Yardım Yönetmeliği, 2015).

1.3. İlk Yardımcının Özellikleri Nelerdir?

İlk yardımcı sakin ve kararlı bir şekilde olayın sorumluluğunu alarak gerekli müdahaleleri vakit kaybetmeden yapmalıdır. Bunun için bir ilk yardımcı kendine güvenmelidir, iyi bir iletişim becerisine sahip olmalıdır, pratik olmalıdır, önce kendi can güvenliğini korumalıdır (URL 1: <http://www.e-ilkyardim.org/2010/04/12/genel-ilkyardim-bilgileri/>).

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin ilk yardım konusundaki öz güven düzeylerinin belirlenmesidir. Öğretmenlerin ilk yardım bilgi düzeyleri ile ilgili yapılmış pek çok çalışma olmasına rağmen, ilk yardım konusunda öz güven düzeylerine ilişkin çalışmalara rastlanmamıştır. Çalışmanın bu anlamda literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Sınıf öğretmenlerinin ilk yardım konusundaki öz güvenleri ne düzeydedir?
2. Sınıf öğretmenlerinin ilk yardım konusundaki öz güven düzeyleri çeşitli değişkenlere (cinsiyet, yaş, öğretmenlik görev süresi, ilk yardım ile ilgili hizmet içi eğitim alma durumu) göre farklılık göstermekte midir?

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu araştırma tarama (survey) modeli ile gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, araştırmanın konusunun geçmişte ya da halen var olan durumuyla ilgili hipotezleri test etmek ya da soruları cevaplamak için veri toplamayı ya da betimlemeyi sağlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 2000). Kullanılan ölçme aracı araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir.

3.1. Araştırmanın Örnekleme

Araştırma örneklemini, 2014-2015 ve 2015-2016 eğitim öğretim yılı Niğde il merkezi, ilçeler ve köylerdeki 150 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklem, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden tabakalı amaçsal örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Tabakalı amaçsal örnekleme, evrende bulunan ve farklı niteliklere sahip bireylerin araştırmanın amacına uygun olarak örnekleme dahil edilmesidir (Büyüköztürk ve ark., 2008).

3.2. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, araştırmacılar tarafından geliştirilen; “İlk Yardım Öz-Güven Düzeyi Anketi” kullanılmıştır. İlk aşamada konu ile ilgili makaleler, tezler, sürücü kursu soruları vs. incelenerek 39 maddelik madde havuzu oluşturulmuştur. Faktör analizi ve uzman görüşü sonrası 30 madde ile ankete son şekli verilmiştir. Anketin ilk bölümünde öğretmenleri tanımaya yönelik 8 soru, ikinci bölümünde ilk yardım uygulaması gerektiren durumlardaki öz güvenleri ile ilgili 5’li likert tipi 30 madde yer almıştır. Anketin geliştirilmesinde: Madde havuzunun oluşturulması, uzman görüşüne başvurulması, ön deneme yapılması,

faktör analizi ve güvenilirlik hesaplama yapılmıştır. Geliştirilen anketin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı; 0.88 olarak bulunmuştur. Elde edilen veriler SPSS paket programında analiz edilmiştir. Her bir maddeden elde edilen verilerin aritmetik ortalaması ve standart sapmaları bulunmuştur. Sınıf öğretmenlerinin ilk yardım konusundaki öz güven düzeylerinin, cinsiyet ve ilk yardım ile ilgili hizmet içi eğitim alma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için t-testi; yaş ve öğretmenlik görev süresine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için ANOVA yapılmıştır.

3.3. Verilerin Yorumlanması

Puan hesaplamasında maddelerin olumsuz maddeler olumluya çevrildikten sonra puanlama, 5-4-3-2-1 şeklinde sıralanmıştır. Buna göre ölçekten elde edilebilecek en yüksek puan 150, en düşük puan ise 30 olmaktadır. İstatistiksel anlamlılığı arttırmak için puan aralıkları;

“Tamamen katılıyorum” (4.20-5.00), çok yüksek;

“Katılıyorum” (3.40-4.19), yüksek;

“Kararsızım” (2.60-3.39), orta;

“Katılmıyorum” (1.80-2.59), düşük ve

“Kesinlikle katılmıyorum” (1-0.79), çok düşük olarak kabul edilebilir (Erdemir ve ark., 2009).

4. BULGULAR VE YORUM

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Tanıtıcı Özellikleri

	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	112	74,7%
Erkek	38	25,3%
Yaş		
20-25	19	12,7%
26-30	28	18,7%
31-35	47	31,3%
36-40	23	15,3%
41-45	20	13,3%
46-50	12	8,0%
51-55	1	,7%
Öğretmenlik görev süreniz		
1-5 yıl	33	22,0%
6-10 yıl	46	30,7%
11-15 yıl	34	22,7%
16-20 yıl	21	14,0%

21-25 yıl	9	6,0%
26-30 yıl	7	4,7%
Toplam	150	100,0%

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin yaklaşık 2/3'ünün kadın olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin yaklaşık 1/3'ünün 30 yaş altı genç öğretmenlerden oluştuğu, 50 yaş üstü yalnızca 1 öğretmen bulunduğu görülmektedir. Öğretmenlerin yaklaşık yarısının 10 yıl ve altında görev süresinin olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İlk Yardım İle İlgili Düşünceleri

	Frekans(n)	Yüzde(%)
İlk yardım ile ilgili hizmet içi eğitim aldınız mı?		
Evet	57	38,0%
Hayır	93	62,0%
İlk yardım konusunda kendinizi yeterli görüyor musunuz?		
Evet	12	8,0%
Kısmen	89	59,3%
Hayır	49	32,7%
İlk yardım konusunda eğitim almak ister misiniz?		
Evet	124	82,7%
Hayır	26	17,3%
Toplam	150	100,0%

Tablo 2 İncelendiğinde, öğretmenlerin yaklaşık 2/3'ünün ilk yardım ile ilgili hizmet içi eğitim almadıklarını görülmektedir. Öğretmenlerin yaklaşık 1/3'ünün ilk yardım konusunda kendilerini yetersiz gördükleri görülmektedir. Yalnızca 12 öğretmen ilk yardım konusunda kendilerini yeterli görürken büyük çoğunluk ilk yardım konusunda kendilerini “kısmen” yeterli görmektedir. Öğretmenlerin yaklaşık 3/4'ünün ilk yardım konusunda eğitim almak istedikleri görülmektedir.

Tablo 3: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Okullarındaki Sağlık Personeli ve Ecza Dolabı Durumu

	Frekans (n)	Yüzde (%)
Okulunuzda görevli sağlık personeli var mı?		
Evet	2	1,3%
Hayır	148	98,7%

Okulunuzda ecza dolabı var mı?		
Evet	140	93,3%
Hayır	10	6,7%
Toplam	150	100,0%

Tablo 3 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerden yaklaşık 1%'inin okulunda görevli sağlık personeli olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun okulunda ecza dolabı olduğu, ancak ecza dolabı olmayan okulların da bulunduğu görülmektedir.

Tablo 4: Öğretmenlerin İlk Yardım Konusundaki Öz Güven Düzeylerinin Ortalaması ve Standart Sapması

Maddeler	Ort.	Ss.
1. Burnu kanayan birine ilk yardım uygulayabilirim.	4,13***	0,77
2. Kişinin yaşadığı belirtilere bakarak iç kanama geçirdiğini anlayabilirim.	2,05*	1,03
3. İç kanama geçiren birine ilk yardım uygulayabilirim.	1,83*	1,00
4. Yaralanan birine ilk yardım uygulayabilirim.	3,31**	0,98
5. Kişinin yaşadığı belirtilere bakarak vücudunda kırık olduğunu anlayabilirim.	2,58*	1,15
6. Vücudunda kırık olan birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,39*	1,05
7. Kişinin yaşadığı belirtilere bakarak vücudunda çıkık olduğunu anlayabilirim.	2,42*	1,10
8. Vücudunda çıkık olan birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,21*	1,04
9. Kişinin yaşadığı belirtilere bakarak vücudunda burkulma olduğunu anlayabilirim.	2,69**	1,14
10. Vücudunda burkulma olan birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,63**	1,11
11. Bayılan birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,85**	1,10
12. Kişinin yaşadığı belirtilere bakarak sara (epilepsi) nöbeti geçirdiğini anlayabilirim.	2,61**	1,23
13. Sara (epilepsi) nöbeti geçiren birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,25*	1,11
14. Kişinin yaşadığı belirtilere bakarak kan şekerinin düştüğünü anlayabilirim.	2,78**	1,14
15. Kan şekeri düşen birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,91**	1,13
16. Vücudunda yanık olan birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,71**	1,14
17. Kişinin yaşadığı belirtilere bakarak zehirlendiğini anlayabilirim.	2,48*	1,01
18. Zehirlenen birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,40*	1,02
19. Kalbi duran birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,23*	1,07

20. Solunum yolu tıkanan birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,55*	1,13
21. Kişinin yaşadığı belirtilere bakarak sıcak çarpması yaşadığını anlayabilirim.	2,76**	1,08
22. Sıcak çarpan birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,66**	1,04
23. Elektrik çarpan birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,23*	1,05
24. Organ kopması yaşayan birine ilk yardım uygulayabilirim.	1,83*	0,98
25. Vücuduna yabancı cisim batan birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,63**	1,21
26. Vücut sıcaklığı düşen birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,81**	1,07
27. Arı, böcek, akrep, yılan vb. sokması yaşayan birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,87**	1,01
28. Ateşi yükselen birine ilk yardım uygulayabilirim.	3,69***	0,98
29. Şok geçiren birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,31*	0,90
30. Asidik veya bazik madde içen/yutan birine ilk yardım uygulayabilirim.	2,12*	0,91

***; yüksek, **; orta, *; düşük.

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin; “burnu kanayan ve ateşi yükselen” kişilere ilk yardım uygulama konusunda öz güven düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin öz güvenlerinin en düşük olduğu iki madde ise “organ kopması ve iç kanama” ile ilgili maddelerdir. Ankette yer alan 13 maddede öğretmenlerin öz güven düzeylerinin “orta”, geri kalan 15 maddede ise “düşük” olduğu görülmektedir. Genel olarak öğretmenlerin sık karşılaşılan durumlarda ilk yardım konusunda öz güven düzeylerinin daha yüksek olduğu; nadiren karşılaşılan durumlarda öz güven düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 30 maddeye verdikleri cevapların puan ortalamaları, 2.59 olarak hesaplanmıştır buna göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin ilk yardım konusundaki öz güven düzeylerinin düşük olduğunu söylenebilir.

Tablo 5: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	P
Kadın	112	76.13	22.40	148	1.80	.075
Erkek	38	83.15	15.15			

Tablo 5 incelendiğinde, erkek öğretmenlerin ilk yardım konusundaki öz güven düzeyleri ($\bar{X} = 83.16$), kadın öğretmenlere göre ($\bar{X}=76.13$) daha yüksek olsa da, öğretmenlerin ilk yardım konusundaki öz güven düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. $p>0.01$

Tablo 6: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre T-Testi Sonuçları

İlk yardım ile ilgili hizmet içi eğitim aldınız mı?	N	$\bar{X}$	S	sd	t	P
Evet	57	79.75	18.56	148	.840	.402
Hayır	93	76.78	22.36			

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmenlerin ilk yardım konusundaki öz güven düzeyleri, ilkyardım ile ilgili hizmet içi eğitim alma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. ($p>.01$)

Tablo 7: İlk Yardım Öz Güven Ölçeği Toplam Puanların Yaş Aralıklarına Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Gruplar arası	2524,702	6	420,784	,954	,459	-
Gruplar içi	63091,172	143	441,197			
Toplam	65615,873	149				

Tablo 7 incelendiğinde; ilk yardım öz güven ölçeği toplam puanlarının yaş aralıklarına göre herhangi bir anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

Tablo 8: İlk Yardım Öz Güven Ölçeği Toplam Puanların Öğretmenlik Görev Sürelerine Göre ANOVA Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Gruplar arası	3165,233	5	633,047	1,460	,207	-
Gruplar içi	62450,640	144	433,685			
Toplam	65615,873	149				

Tablo 8 incelendiğinde, ilk yardım öz güven ölçeği toplam puanlarının öğretmenlik görev sürelerine göre herhangi bir anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

Tablo 9: Öz Güven Ölçeği Puanlarının Kendini Yeterli Görme Durumuna Göre Betimsel İstatistikleri

İlk yardım konusunda kendinizi yeterli görüyor musunuz?	N	$\bar{X}$	SS
Evet	12	96,83	19,58
Kısmen	89	81,66	18,82
Hayır	49	66,47	19,51
Toplam	150	77,91	20,99

Tablo 9 incelendiğinde, ilk yardım konusunda kendinizi yeterli görüyor musunuz? Sorusuna Evet cevabı verenlerin ($\bar{X}=96,83$) ve Kısmen cevabı verenlerin ($\bar{X}=81,66$) ortalama puanları Hayır cevabı verenlerden ($\bar{X}=66,47$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

5. SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, sınıf öğretmenlerinin ilk yardım konusundaki öz güven düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Oysa gününün yaklaşık 1/3'ünü okulda geçiren ve yaş grubu itibarıyla kazalara çok yatkın olan öğrencilere herhangi bir hastalık ya da kaza anında ilk müdahale etmesi gereken kişi öğretmenlerdir. Ülkemizde okullarda sağlık personeli bulunmadığından bu konuda en büyük görev öğretmenlere düşmektedir. Erkan ve Göz (2006)'ün araştırma sonuçlarına göre; öğretmenler ilk yardım ile ilgili yeterli bilgilere sahip olmadıklarını ve eğitim ihtiyaçlarını dile getirmişlerdir. Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin de yaklaşık 3/4'ü ilk yardım ile ilgili eğitim almak istediklerini belirtmiştir. Genç (2009), araştırmasında öğretmenlerin ilk yardım konusundaki bilgilerinin sorudan soruya değişmekte olduğunu ve ilk yardım gerektiren durumlarla karşılaştıklarında nasıl müdahale edileceğini bilseler bile müdahaleden çekindiklerini belirtmiştir. Şahin (2011), de çalışmasında araştırmaya katılan öğretmenlerin yeterli ilk yardım bilgisine ve yeterli deneyime sahip olmadıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin ilk yardım konusunda yeterli öz güvene sahip olmamalarının nedeni de yeterli bilgi ve deneyime sahip olmamaları olarak görülebilir.

Uşaklı ve Cengiz (2001), yaptıkları çalışmada sınıf öğretmenlerinin ilk yardım bilgileri konusunda cinsiyet yönünden anlamlı bir farka rastlamamışlardır. İlk yardım bilgisi ile kıdem arasında ise ters yönlü anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. Yine ilk yardım konusunda kurs alma ile ilk yardım bilgisi arasında anlamlı bir fark olmadığını belirlemişlerdir.

Konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, öğretmenler ilk yardım konusundaki eksikliklerinin farkında olarak bu konuda eğitim almak istemektedirler. Ancak ilk yardım konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenlerle almayan öğretmenler arasında ilk yardım

öz güven toplam puanlarında herhangi bir farklılık görülmemiştir (Tablo 6). Öğretmenlere ilk yardım ile ilgili hizmet içi eğitim verilirken sadece teorik bilgilere değil uygulamalı eğitimlere yer verilmeli ve eğitimler daha verimli hale getirilmelidir. Nayır ve arkadaşları (2011), da yaptıkları çalışmada öğretmenlerin büyük bir kısmının ilk yardım konusunda kendilerini yetersiz gördükleri ancak yapılacak eğitim çalışmalarına katılmaya istekli olduklarını belirlemişlerdir.

Çalışma sonuçlarına göre aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Sınıf öğretmenlerinin ilk yardım konusunda daha bilgili ve tecrübeli hale getirilmeleri için MEB, Sağlık Bakanlığı ile iş birliği yaparak bütün öğretmenlerin ilk yardım eğitimi almasını ve ilk yardımcı olmasını sağlamalıdır.
- Bütün okullarda revir sistemleri kurulmalı, okullarda bulunan ecza dolapları gerekli ve yeterli malzemelerle donatılmalıdır.
- İlk yardım dolaplarında acil durumlarda yapılması gerekenler ile ilgili pratik bilgilerin yer aldığı kitapçıklar bulundurulmalıdır.
- Okullarda kazalar ve öğretmenlerin müdahale etme durumlarıyla ilgili daha çok derinlemesine araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Beyazova U. (Ed.). (1986), *Öğretmenler için sağlık bilgisi el kitabı*, s.34.; C.E. Turner, H.B. Randall, S.L. Smith, *School Health and Health Education*, 1970.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, S. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Bölükbaş N, Kahraman AN, Karaman Y, ark., Ordu ili kız meslek lisesi çocuk gelişimi bölümü son sınıf öğrencilerinin çocuklara yönelik ilk yardım uygulamaları ile ilgili bilgi düzeyleri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2007; 10:52-9.
- Erdemir, N., Bakırcı, H., & Eydurun, E. (2009). Öğretmen adaylarının eğitimde teknolojiyi kullanabilme özgüvenlerinin tespiti. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 6(3), 99-108.
- Erkan, M., & Göz, F. (2006). Öğretmenlerin ilk yardım konusundaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2006;9(4):63-8.
- Genç Ü. Samsun il merkezindeki lise ve dengi okullarda çalışan öğretmenlerin ilk yardım konusundaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi. On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı. [Yüksek Lisans Tezi] Samsun: 2009
- Gündüz, S., Çizmeçi, M. N., & Kanburoğlu, M. K. (2013). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin çocuk sağlığı konusundaki bilgi düzeyleri. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 7(1).
- İlk Yardım Yönetmeliği. (2015). T.C. Resmi Gazete, 29429, 29 Temmuz 2015.

-
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (10. Baskı)*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Nayir, T., Uskun, E., Türkoğlu, H., Uzun, E., Öztürk, M., & Kışioğlu, N. A. (2011). Isparta il merkezinde görevli öğretmenlerin ilkyardım bilgi düzeyleri ve tutumları. *SDÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 18(4).
- Nazik, B. (1997). 0-6 yaş çocuğu olan annelere verilen ev kazalarında ilk yardım eğitimi modellerinin araştırılması. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şahin A. (2011). Karaman il merkezindeki beden eğitimi öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenlerinin ilk yardım konusundaki bilgi düzeylerinin karşılaştırılması. *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı*.
- URL 1: <http://www.e-ilkyardim.org/2010/04/12/genel-ilkyardim-bilgileri/> Erişim tarihi: 04.10.2015.
- Uşaklı, H., & Cengiz, N. (2001). Uşak merkezinde görevli sınıf öğretmenlerinin ilkyardım bilgi seviyelerinin araştırılması. *S.D.Ü. Tıp Fakültesi Dergisi*, 18(4):123-127.